

Karlo Jurišić

KOJI JE PAPA PROGLASIO BLAŽENIM FRA JAKOVA ZADRANINA?

Konačno smo, Bogu hvala, dobili u ruke cjelokupno drugo izdanje Božanskog časoslova u četiri sveska (Kršćanska sadašnjost, Zagreb 1984.) s dodatkom „Franjevački časoslov”. Moramo priznati, da ovo drugo izdanje i sadržajno i tehnički daleko nadvisuje prvo. I priređivači i Gorenjski tisk u Kranju posvetili su mu više brige negoli je to bilo pri priređivanju prvoga izdanja (KS, Zagreb 1972).

Pa, ipak, i u ovome drugome, boljem izdanju nije sve dobro ni savršeno, kako bi trebale biti svete knjige određene za svagdašnju uporabu. Ja bih sada htio upozoriti na samo jednu netočnost, jer je stvar aktualna. A radi se o netočnosti u franjevačkom dijelu časoslova.

Upravo, dok ovo pišemo, u gradiću Bitetto kraj Bari-a u Italiji slavi se 500. obljetnica smrti bl. Jakova Zadrana, franjeva neklerika 1. reda, koji se oko 1400. g. rodio u našem hrvatskom gradu Zadru (stoga zvan Ilirac, Dalmatinac, Slavonac= Hrvat i Zadrana), a umro 27. travnja oko 1485. u Bitettu u Italiji, pa stoga zvan i Biktečanin. U spomenutoj proslavi u Italiji sudjeluju svi hrvatski franjevački provincijali, učtivo pozvani od tamošnjega provincijala.

Kao čovjek iz Hrvatske bl. Jakov je ušao u naš hrvatski franjevački časoslov sa spomen-danom 26. travnja. U povijesnoj bilješci nakon naslova posvećeno mu je osam redaka. Tu piše i ovo: „27. travnja *oko godine 1400. preminuo je na glasu svetosti u gradu Bitetto gdje se njegovo tijelo i sada čuva i štuje. Papa Innocent XII. potvrdio je i odobrio njegovo čašćenje*” (Franjevački časoslov, II, 36).

Tu su dvije pogreške, od kojih se prva odnosi na vrijeme smrti: „oko godine 1400.” Bl. Jakov se rodio oko 1400., a umro 27. travnja nepoznate godine, pa neki pišu „oko 1485.”, a drugi „oko 1490”. Tu se, dakle, radi o tiskarskoj grešci, gdje je mjesto brojke 9 došla 0 (nula) (oko 1490.).

Druga je pogreška veća, stvarnija, da je navodno Innocent XII. odobrio njegovo čašćenje.

Bl. Jakov Zadrana proglašen je blaženim 29. prosinca 1700., kada je papa Innocent XII. (vladao 15. VII. 1691. – 27. IX. 1700.) bio mrtav već dva mjeseca. Jakova je proglasio blaženim, odnosno potvrdio njegovo štovanje Innocentov ne-

posredni nasljednik papa Klement XI. (23. XI. 1700. — 7. III. 1721.). Službena knjiga „Martyrologium Romano-Seraphicum“ (Roma 1953, 111) jasno kaže: „Njegovo je drevno štovanje potvrdio papa Klement XI.“ (cujus immemorabilem cultum Clemens Papa Undecimus ratum habuit).

Nije bez osobitog razloga, da je između svih Petrovih nasljednika upravo Klement XI. počeo naše ljude uzdizati na čast oltara: odmah mjesec dana nakon svoga izbora beatificirao je fra Jakova iz Zadra, a dvije godine kasnije, tj. 4. travnja 1702. bl. Augustina Kažotića.

Dublji razlog takve pažnje prema ugodnicima Božjim s ove strane Jadrana nalazimo u biografiji Klementa XI.

Klement XI. rodio se 22. srpnja 1649. u gradiću Urbino u srednjoj Italiji. Zvao se Gian Francesco *Albani*. Njegovo prezime na prvi mah podsjeća na Albaniju, iz koje su kršćani isto tako kao i iz Hrvatske masovno bježali pred Turcima na talijansko kopno, tako da su se sve do naših dana u Italiji sačuvale etničke skupine hrvatske i albanske narodnosti — potomci davnih bjegunaca s Balkana. Papa Klement XI. bio je svjestan svoga albanskog podrijetla! Stoga se već u mladim godinama stao zanimati za prošlost „Ilirika“, pa je marljivo skupljao povijesnu građu u namjeri da napiše „Le Origini e le Antiquità dell' Illirico“. Postavši papom, nije se mogao više time baviti, pa je svoju građu sakupljenu u trinaest svezaka predao isusovcu Filipu Riceputi-u (1667. — 1742.), koji je upravo stvarao plan za veliko djelo o građanskoj i crkvenoj prošlosti Ilirika, iz čega je kasnije nastao Farlati — Coleti-jev *Illyricum Sacrum*, crkvena povijest Ilirika u osam svezaka (Venecija 1751. — 1819.), monumentalno djelo svjetskoga glasa. Ne samo da je Klement XI. predao Riceputi-u svoje rukopise, nego ga je 1720. poslao da na njegov trošak obiđe Ilirik i dalje skuplja građu, a za pratioca mu je dao mladoga svećenika Pacifika Bizza rodom iz Raba (1696. — 1756.), koji je kasnije postao biskup Raba, a onda nadbiskup Splita, i bio veliki mecena hrvatske kulture.

A kada je austrijski vojskovođa princ Eugen Savojski (1663. — 1736.) izvojevao dvije sjajne pobjede nad Turcima: 5. VIII. 1716. kod Petrovaradina i 18. VIII. 1717. kod Beograda, to je toliko oduševilo papu „Albanca“ da je vojskovođi poslao šešir i mač, a ovaj na uzvrat njemu dvije zaplijenjene turske zastave, koje papa izloži jednu u Santa Maria Maggiore u Rimu, a drugu u Gospino svetišće u Loreto.

I u drugim je zgodama Klement XI. za vrijeme svoga dugog pontifikata od preko dva desetljeća pokazivao izuzetno zanimanje za domovinu svojih davnih predaka i cijeli Ilirik. Ako je, dakle, Klement XI. prvi od namjesnika Kristovih dva ugodnika Božja iz „Ilirika“ podigao na čast oltara, razloge treba tražiti — *ce-teris paribus* — u dubokim atavističkim osjećajima i težnjama njegove duše, koja je više od drugih lateransko-vatikanskih pontifeksa gledala na Balkanski poluotok!